

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési díjak:

egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknak és tanítóknak egész évre 3 frt.

Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtábólélyeggel és támlappal együtt 3 frt.

Nyitlér soronként 30 kr.
többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadónakhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentellen levelek csak ismert kéztől fogadhatnak el.

Az új menetrend.

Sz.-Somlyó, 1890. okt. 8.

Új menetrend lépett életbe e hónap elsején a m. kir. államvasutak összes vonalain. A szilágysági vasut neve most először olvasható az impozáns menetrend táblázat egy szerény helyén, a mennyiben a változás rá is kiterjedt.

A nagy-károlyi vonat, mely eddig délben jött meg, ezentul délelőtt 11 órakor már itt lesz, vissza pedig délután 2 óra 15 perckor fog indulni. Ha tehát nagy-károlyi vagy tasnádi ismerősünknek nálunk olyan dolga akad, a mit egy-két óra alatt elvégezhet, még az napon nagyobb sietséggel nélkül haza is utazhatik.

Zilah felé a vonat ezentul már reggel 8 óra 40 perckor indul el, és délután 5 óra előtt tér vissza.

E változást annál fontosabbá teszi a szamosvölgyi vasut zilah-deési vonalának egyidejű megnyitása. A két vasut vonatai Zilahon csatlakoznak. E szerint reggel innen kiindulva délután 3 órakor Déésre, 1/2 órák pedig Kolozsvárra érkezhetünk; viszont pedig reggel 1/2 órák Kolozsvárról elindulván, délután 4 órakor Szilágy-Somlyón lehetünk.

Mindezen változások a mi érdekeinkre nézve is kedvezők. A közlekedés fő utvonala megnyitja éjszaka és déli irányban kikerül. A szilágysági vonat, mely hivatta van bennünket ezekhez közelebb hozni, főleg menetrendjénél sok kívánnivalót hagyott fenn, és azért örvendünk kell, minden talpalattnyi vívmánynak is, a mely a gyorsabb közlekedés javára szolgál. A zilah deési vonat oly vidéken halad keresztül, a mely eddig nehezen volt hozzá férhető; a Szilágyságot Deés és Szamosújvár vidékével kapcsolja össze s így kulturális és közgazdasági fontossága is kétségtelen, — s azután bizonyára sok szilágysomlyói specialis érdekek is szolgáltatásban fog állani.

Szívesen üdvözljük tehát e menetrend-változásokat, mint a melyek előhaladást jelentenek, jobb idők kezdetül tekintjük ezeket

közlekedési viszonyainkra nézve s reméljük, hogy az egységes nagy-károly-kolozsvári vasutvonal menetrendje közel jövőben teljes összhangba fog hozatni a debrecen-királyházi fővonal menetrendjével. Ez utóbbi óhajunk teljesülése és a zónatarifa kedvezményeinek vonalainkra való kiterjedése fogja e vidéken a vasutakat valódi értékükre emelni, s meg fog szünni azon visszas helyzet, hogy a közönség nagy része kénytelen legyen vasutat mellőzve, utját szekeren Csucsra felé venni.

Kedvezőtlen postai összeköttetéseinken e mostani változások keveset fognak javítani, vagy éppen semmit. Nagy-Károly és Szatmár felől jövő postánkat ugyan egy órával előbb kapjuk; de a levelezés zömét, a fővárosi levél és újságpostát a vasutal csak nagy késéssel kapnók; így hát a postaigazgatóság kénytelen lesz a csucsra-zilah-somlyói talyigapostát ezentul is fenntartani, hogy a budapesti postát Zilahon reggel, itt pedig legalább délelőtt megkaphassuk.

A deési vonat is csak a Deés és Szamosújvárra szóló postaküldeményekre előnyös, kolozsvári postánkat ugyancsak Csucsra felé kérjük küldeni, mert így a Kolozsváron ma egész nap feladott leveleket holnap reggel megkapjuk, Deés felé azonban csak holnap délután, — ez pedig a levelezésben egy napi idővesztést jelent.

Általában nálunk a levélváltás 10—15 évvel ezelőtt sokkal gyorsabban ment mint ma, holott vasutunknak még hire sem volt. Akkori postajáratunk Csucsáról Krasznán át budapesti, kolozsvári postánkat kora reggelre behozta, s feladott leveleink félannyi idő alatt értek rendeltetési helyükre, mint most.

Itt ma is csak azt ismételhetjük, a mit e helyen gyakran hangoztattunk, hogy Szilágysomlyó és vidéke részére a teljes postai összeköttetést — az új menetrend mellett is — Krasznán át Csucsára kell létrehozni.

Légszeszvilágítás.

Régen tapasztalták azt az emberek, hogy némely légzemű test égékeny természetű.

A természet háztartásában a kőszén- s barnaszéntelepekben, nemkülönben a kőszételepekben nagy sokasága éghető gázok képződnek, melyek mennyi gázforrások.

Némely vidék talaja e gázt oly mennyiségben tartalmazza, hogy elegendő egy csövet belebökni a földbe s azonnal gáz ömlik ki rajta, mely világitásra használható.

New-York államban, Fredoniához közel, a természet tökéletes gázvilágító intézetét állított, minőhöz a városokban csak költséggel tudunk hozzá jutni. Egy malom lerombolása alkalmával, melynek fala részben a Canadaway folyóban állott, a vízből felszáló hydrogen-gázos buborékokat vettek észre. Mikor furási kísérletet tettek s bizonyos mélységben földgyantás mészre bukkantak, a nyíláson gáz tört elő, melyet később meggyújtottak s a község minden részébe elvezettek, hogy világitásra szolgáljon. Minden 12 órában mintegy 800 köbláb hydrogengázt nyernek, mely miként a vizsgálatokból kitűnt, mocsárgázból áll.

Imbert hittérítő jelentette China Szu-Tehuan kerületéből — a hol kőszént keresve 1500—1600 láb mélységre furásokat eszközöltek, — hogy a furtlyukakból világító gázok áramlottak, melyek erős zugások kíséretében jelentkeztek. Bambuszcsöveken vezették el a gázt tetszés szerinti távolságokra s utcákat, nagy csarnokokat világitottak vele.

E nemből a legnagyobb jelenségek közé számítható a Baku melletti „tűzföld” az Apscheron félszigeten, a Káspi tenger nyugoti partján, hol több ponton égető hydrogen-gáz ömlések vannak. Hagyomány szerint a gáz már több évezred óta ég. Hasonló tüzeket vettek észre Kurdistánban, Arbela mellett Mezopotámiában, Bengáliában, Chitta-Gongban s az ázsiai szárazföld több helyén.

A külföldi szakirodalom is példákat hoz fel annak bizonyítására, hogy gázok ömlenek ki a földrétegek közül. A „Chemische Technologie”, a követ-

TÁRCZA.

Balaton-Füreden.

(Naplómból.)

Ki az a közélet zajában, ki olykor-olykor elenállhatatlan vágyat ne érezne a város szűk falai közül a szabad természet szűz keblére sietni, hogy lelke ihletet és üdülést, teste megifjulást és új erőt találjon? Ki az, ki a társadalmi élet ezerféle változattal telített légköréből, hol — Puskin szavai-
val —

„Nincs már egyéb, mint
Illemszabály, kimért világ.

Száraz szavakból tarka lom,
Hazudott érdek, unalom”

ne kívánoznék el más világba, az élet egyszerűbb, de igazibb örömeiben szórakozást, testi és lelki gyógyulást keresni?

Munka után édes a nyugalom; s az élet fárasztó napszáma után megpihenni, üdülni ismeretlen vidékre kívánozott az én lelkem is. Mosolygóbb ég alá, hol változatosabb, derültebb az élet: hol gondok és csalódások nem düljék fel a boldogságot. De hát még is hova, merre? Erdélynek vadregényes, világszép vidékeit ismerem, az alföld melancholicus rónáját is bejártam, a Kárpátok hófedte bérceire is vissza-vissza tértem, mert mindig találtam új gyönyörűséget, új élvezetet pazar szépségein; hiszen éppen az az igazi szépek örök diadala, hogy

évezredekén át mindig új, mindig érdekes és vonzó. S míg a szabad természet néma s mégis beszédes alakjai így a legváltozatosabb színezetben vonulnak el emlékezetünkben, a képzelődés fényugárként szövi körül a felmerülő tárgyak tarka képeit; mint egy szárnyat ölt a lélek s az ember gondolatvilágában már ott bolyong valahol a Kárpátok bércei közt, az alföld rónáin, vagy a Balaton regemondó tájékán...

Egy gondolat — s a mi ártatlan vasutunkon vagyok, melynek lokomotívja minden érzélgősség nélkülű pöfkéli végig az én szép hegyeim, völgyeim — és másnap már a margitszigeti platánok alatt bolyongva, a rózsacsoportok közt gyönyörködtem a tündérsziget pezsgő életében, — s mert ma már nemcsak a madár, de gyors- és villámvonatokon az ember is repül, harmadnap ott tündökölt előttem a Balaton ezüst tükre egész nagyságában és varázsszerű szépségében.

Az öt beszégető hegyek, a regényes fenyvesű szögellések, a lombos fasorok közül lépten-nyomon ki-kipillantató villák, a partján épült csinos kis fürdők, végre a csolnakoknak ide s tova repkedése oly festői képet mutat, hogy az ember némi szívszorulást érez, midőn a vasuti kocsis sebes tovalhaladása közben, egy vagy több sűrű lombos fa a merő vízre való szabad kilátást néhány pillanatra megakasztja.

Am igazi szépségében a szép Kelénről csodálja a turista, midőn a ragyogó nap kápráztató sugarai megvilágítják azokat a bájos kékes-zöld hullámokat, a melyek hol szeliden, hol haragosan nyaldossák a büszke hajó fekete oldalát s fehér csipkefodrokkal élesen nyargalóznak végig a fényes sikon, — aztán megtörve s visszaverődve az almádi partokat fény-nyel s a regényes tihanyi bérce csucsait tündöklő

aranszinczettel vonják be. Van valami csodálatos költőiség e fényugarakban, e megvilágításban.

Szép asszonyok, kisasszonyok és férfiak, kik a hajón vagyunk, nem győzzük csodálni a remek látományt, s a leleményes hölgyek menten meg is fogadják, hogy hazatérve éppen olyan színekből fogják toilettéjüket kombinálni. Kék hullámos selyemruhán fehér csipkefodor-disz.

Ugy-e finom, előkelő izlés?

A kedélyesen ringó hullámokon, ragyogó verőfényben, szelid keleti szellővel érkezünk Füredre. Jó kedvvel, sok várakozással. És nem csalódtunk. Az egészen ujonnan épült szép s elegáns hidegfürdő már mindjárt kellemes impressiót kelt bennünk. Hát még maga a fürdőintézet természetes és mesterkelt szépségeivel! Aztán a képzelhető legegészségesebb „comme il faut” közönség a legdistingváltabb izléssel modorban és öltözkében. Igazán nagy világ a kis világban. Egy modern fürdő minden kényelemmel, bájjal s a nagy városnak minden előnyével!

Igy nézelődve sétálgatok a szép park árnyékos utain, a lombos fák alatt, hol kifogástalanul lehet ábrándozni. És ábrándjaimban mindig az én szép hegyeim közt vagyok, mintha kívülök sem a természetnek szépségei, sem jó emberek nem volnának sehol. Ám a csobogó hullámjáték a parthoz csábít s mintegy lekötve tart.

A kékes-zöld, tiszta víztömeg csevegve furakodik az évszázak óta csapdosott parthoz, hogy onnan ezer meg ezer tajtékzó fűrt alakban visszaverődve, újra meg újra odatolakodjék... Ezt csodálom mérv, mozdulatlan szemmel, tudva, hogy e festői jelenetnél nagyszerűbbet a füredi s tihanyi partokon kívül nálunk csak a tenger vidékén láthatni.

Szemeim hirtak a felséges Balaton ezüst csillogásának gyönyöreitől, s mély lélekzettel éledém az

kezőleg irt: „Mármarosmegyében, a szlatinai sóbányában, mintegy 90 méternyire a napszine alatt, világító gáz ömlik ki, egy réteg agyagos mázga hézagából, mely kőso padok közé van zárva. E tümeny már 1770-ben ismeretes volt. Valamint Fredoniában a természetadta gázt a község világítására használják, azonképen fordítják ezt haszonra Szlatinán, hogy vele a mélyebben fekvő bányáuregeket megvilágítsák.

Mivel ezen adatról sem Hunfalvi „Magyarország természeti viszonyai“, sem „Mármarosmegye egyetemes leírása“ című művekben említés nem tétetik, méltán kételkedni lehetett annak hitelességében. Megkeresve lón tehát De Adda Sándor ur, a szlatinai sóbányák akna-nagya, kitől a következő részben megerősítő, részben helyreigazító sorok érkeztek.

„A mármaros szlatinai sóbányák, ugy az elhagyott régiebbek, valamint a most is művelet alatt levők, nyugatról keletnek vannak feltárva, s csakis a Lajos nevű bánya fekszik az előbbiektől déli irányban, a Tiszának áradati területétől 32 méternyi magas fensikon. Ez utóbbi — Lajos — bányában áramlott be világító gáz, mely 8 évi égés után megszünt. A Lajos-bánya aknatorok 87 méternyi mélységében, illetőleg a sótestben ennek fedüjétől 51 méternyi mélységben, nyugoti irányban egy vájat nyitattott a sóban, mely 17 méter hosszúságban és 2 méter szélességben és magasságban hajtattván, 1826 évi március 18-án a vájat végén egy 10. cm. széles homokos sárga réteg tárattott fel, melynek válaszalán a rostos vagy szálas só felé, a vájás jobb oldalán és a talptól 0.6 m. magasságban egy keskeny széles hasadék észleltetett. Az ezen hasadékon kiáradó gáz, a munkások gyertya világánál meggyúlt, és szakadatlanul égett felette szép és fényes 1 centiméternyi magas és széles lánggal. A munkásokat, kik a vájatot még fél méterig tovább hajtották, legkevésbé sem hátráltatá munkájokban az égő gáz, mely a vájás továbbítás után, a só és homokos sárgaréteg irányát követve, a vájás bal oldalán áradt vagy tolt ki. A gáz kezdetben fa, későbbben bádogsöveken vezetett és felhasználattott világításnak úgy a sótelepnél, mint a bányában sószállításnál, de csak a Lajos-bányában. 1828-ik évben kivezetett a gáz csöveken a Lajos-bánya gépház tetején emelt fatornyocskába, hol állandóan égett 1834-ik évig. A kérdéses gáz már 1831-ik évben csekélyebb lánggal égett, míg 1834-ik év április 1-én végleg megszünt. A Lajos-bányától keletnek, terjedelmes mélységben turfa jön elő, mely föltevés szerint forrása lehetett az említett gáznak, mely innen a Lajos-bánya irányában dülő márgarétegeken hatolhatott a bányába. Ez adatok hivatalos iratokból meritvék, s így téves lehet azon állítás, hogy itt már 1770. év óta gáz ég a bányában, mert a bánya, melybe a gáz hatolt, csak 1808-ban kezdetett ki.“

A szó legtágasabb értelmében, minden világítás gázvilágítás.

A szárazpárlás fogalom alatt értjük a szerves testeknek zárt térben eszközölt olyatén hevítését, hogy azok a hőmérséklet emelkedése folytán, illékony termékekbe bomoljanak.

Ami a kőszénből mesterségesen előállított gázt illeti, Clayton és Hales angolok már 1727—1739-ben észlelték, hogy a kőszén hevítése alatt gáz fejlődik.

erősítő, tiszta friss levegőt, mely szelid fuvalom gyanánt érzék a Vértes tetőiről. Elbájoló tündérvilág, tele költészettel, elevenítő delezjél és csapongó ábrándokkal, a kedély szikráival és az élet örömeivel! A végtelen vizen hajók, halászbárkák, vigan nevető s daloló kirándulókkal rakott gondolák himbálóztak. Kötelkedő tréfás szavak, kacér pillantások repültek csolnokról-csolnokra... míg az elmosódott messze távolnak láthatárán siető Kelén bodor füstfellege vegyül a halvány párázatba.

A park síma homokjában gyermekesereg játszik, mozog, ugrándozik, akár egy balhasereg; ásnak, kagylókat gyűjtenek, várakat építenek, csatároznak... A sétatér hemzseg a járó-kelő közönségtől, libegő selymes dákaktól, társalgó csoportoktól. Az egész egy zengő, csillogó, egyre változó kaleidoskop, mely fölötti torró, fehér napfény hullámszik.

Négykor van a fürdés ideje. Milyen erős szak tarthatott volna vissza, hogy meg ne izleljem a balatoni fürdőt, ha már ott valék? Megyek tehát én is a többivel. Jegyet váltva megkapjuk öltözőnket, magunkra öltjük a discret fürdő ruhát s egy lépéssel a Balatonba sülyedünk, a világ minden bajával együtt. A hatalmas özőn szanaszét repdes, kering körülöttünk. De ez nem elég. Még beljebb hatolunk s egészen belefekszünk a Balaton fodros habvankosába. Ezek aztán az ihlet percei, ez a fürdésnek igazán kéjes élvezete és ideális fensége!

Messze benn a víz rónáján még nagyobb hullámok verődnek fel s rétegeket alakítva sebes rohanással szaladnak felénk, aztán egész erővel

Később 1767-ben Landlaff püspök megmutatta, hogy az éghető levegő csöveken mindenfelé elvezethető. Dundenald earl 1786-ban Culross uradalmában kísérleteket tőn a kőszéngáz alkalmazására. Eredetileg kőszénkátrány előállítására volt tervbe véve. De a munkások a hűtőbe, hova a kátrány leülepedik, vascöveket tapasztottak be, s az ezeken elszálló gázt világítás céljából meggyújtották. A lord maga a gázt, mint ritkaságot égette.

E kísérletek azonban csak uttörői voltak a világító gázgyártás feltalálásának, melyet William Murdoch angolnak köszöhetünk. Murdoch a kőszénből előállított gázt marhahólyagba fogta fel, mely neki éjjeli lovaglásai alatt lámpául szolgált. — 1792-ben Redruthban egész házáat gázszal világította. Törekvései azonban, arra nézve, hogy barátokat szerezzen a gázvilágításnak, hajótörést szenvedtek a régi megszokáson.

Csak a lángelméjű Watt volt elfogulatlan tekintetben. Ő 1798-ban Murdoch által egész gyárat gázzal világította ki, még pedig saját gyártásu gázzal.

Franciaországban Le Bon tett kísérletet, a párlása közben fejlődő gázok alkalmazására nézve. Ő át volt hatva találmányának fontosságától. Honfitársait meg akarta erről győzni. De célt nem ért. Miután egész vagyonát kedvenc eszméjének megvalósítására fordította volna, még távolabb volt céljától, mint kezdetben. Egyesek meghaltatták. Mások megmosolyogták s utaltak pénzbeli veszteségeire. Ismét mások, mint képzelődésben élőktől elfordultak. A legtöbb pedig nem tartotta érdemesnek ezzel fejét törni. A szegény, mikor már mindenét odaáldozta ezen emberbaráti törekvése, s ezért csak gunyos vállvonogatásokat tudott jutalmul nyerni, — kiment a boulognai erdőbe golyót röpitett agyába. Murdochnál és Le Bonnál jobban tudott a közönséggel elbánni Winsor. Gyorsan tudott párhiveket szerezni az eszmének. Londonban részvény társaság alakulását sürgette s mesés jövedelmeket helyezett kilátásba. 1825-ben a Winsor-társulat már több nagy gázgyárral bir Londonban és külvárosaiban. 1832-ben a csövezeték hosszú, melyen át a gázt szertevezették, 120 angol mérföldet tett ki.

Ily előzmények után a tüke nagyban fordult a gázgyárosokhoz. Egyik társulat a másik után alakult. Nagy-Britanniában alig van oly 3000 lelket számláló város melynek ne volna gázgyára. Páris 1820-ban nyert gázvilágítást. 35 évvel később nálunk is utat tört magának. Az első város hazánkban Pozsony volt, mely gázgyárt állított kebelében 1855-ben. Megjegyzendő, hogy a kontinens nagy részét angol vállalkozók világítják gázzal. Pest 1856. dec. 23-án győnyörködött először az új fényben Temesvár 1857-ben, Debrecen s Zágráb 1863-ban, Brassó 1864-ben, Szeged 1865-ben, Buda és Sopron 1866-ban, Győr 1868-ban, Kassa 1869-ben, Pécs 1870-ben, Kolozsvár 1871-ben, Szombathely, Fiume és Ujpest 1872-ben, Székesfehérvár és Nagy-Várad 1873-ban nyertek gázvilágítást.

A kőszénből a gázt következő eljárásokkal gyártják. A szenet ökölnagyságu darabokra törik s s nagy vas vagy agyag retortákba lapátolják, melyek a tágas kemencébe akkép vannak befalazva, hogy mindnyáját egyaránt körülnyaldoshatja a láng. A retorták 5—7, sőt 9 évet is fekszenek egymás mellett. 50—60 centiméter átmérő mellett, hosszuk

hátunkba ütődnek s haragosan tajtékozva ismét szétloccsannak. Az ingerkedés a Balatonnal; ez az enyelgés és kedves vizomlás olyan csábító, hogy vágyva lessük a következő második hullámot, aztán a harmadikat, — és telhetetlen élvezettel gyönyörködünk az újból feltornyosult fehér gerincek szilaj vágatásán, a permetező, sziporkázó habjátékon, mely belénk ütődve majdnem elsőpör támaszkodó állásunkból. Azt hittem, hogy fázni fogok, pedig nem; vagy tán az a gyömszőlés és dörzsölés hevit mikor a hullámok egész erővel összeborulnak fölöttünk és elektromos öleléssükkel derekasan összehúsgolják minden izünket-porcikánkat. Milyen boldogok azok, akik évenként elmulathatnak itt néhány hétig az acélozó, fiatalító habokban s üdülhetnek a pormentes levegőben, mely új tüdőt teremt és friss vérrel ömleszt el ereinket.

Hanem hát csak az igyekszik tovább haladni, — mondja Kölcsey — a ki tudja, hogy az út egy része hátra van. Én ezt jól tudom, tehát iparkodom is el fele. De még valami emlékről is kell gondolkodnom. Alig birtam a „congeria triangularis“-ból, a kecskekörnökből s az „uri vagy szép asszony főkörtője“-nek nevezett kagylókból egy pár példányt magammal hozni. Még egy tekintet a szép parkra s a még szebb nőkre s ismét a hajón vagyok. A matrózok még sürgölődnek, a hajó széles kürtője vastag füstgomolyokat lehel ki magából, aztán egyszerre mélyet füttyent a jelsip, a hatalmas kerek megmozdulnak és zakatolni kezdenek, a hajó megindult... A szép közönség még a hidon van, a kendők mint aféle kis

2 méter. Alakjuk lapos kerülék. A retorták elő része fedővel van ellátva, mely lecsavarható, hogy a már hasznavett szén a kokszt, kivételhessék. A retortákat szénanyaggal csak félig töltik meg, mire a fődöket lezárják. Alig történt ez meg, mindjárt megindul a gáz élénk fejlődése mely egyre fogyatékosabb s 4—5 óra elteltével annyira gyöngévé lesz, hogy a párlalást abba hagyják, Ekkor megnyitják a fődöket s hogy a netán robbanásnak, elejét vegyék, kigyújtják az innen kiömlő gázokat. A retortákban visszamaradt koksztot vaskampókkal kihúzzák, s vagy azon izzón tüzelésre használják fel, vagy mint a legtöbb esetben vastargoncákba gyűjtik, s az udvarra kiszállítják, hol vízzel eloltják.

A retorták fejbubujából indulnak ki a szállócsövek. Ezek a gáznemű terméket legelőbb is a 30—60 centiméternyi átmérőjű vízszintes csöbe az előtétbe (Hydraulikba) vezetik, melynek majdnem fenekéig nyulnak le. Ebben párlalás által képződött folyékony, de a magas hőmérsékben gőzökké vált termékek lerakódnak. Az itt meggyűlő folyadék a kátrány. A retorták szállócsöveinek alsó vége e párlatba merül alá, miért is egyik a másiktól el van zárva s minden retorta a nélkül, hogy levegő férközhessen az előtétbe, külön kiürül s újból megtölthető.

Az illékony párlástermékek, melyek az előtétben nem sűrűdtek meg, s azért innen más szállócsöveken kiáramlanak, gáz-, viz- s kátrány gőzök keverékéből állanak. E keverék a sűrítőbe ér, melyben a kátrány s vizgőzök cseppfolyós állapotban, kell, hogy leülepedjenek. A kátrány e sűrítő készülékben teljesen elkülönül s az alsó szekrényben meggyűl az ammonos gázvizzel, melyek különböző fajsúlyoknál fogva itt két rétegbe különválnak. A kátrányt innen a sűrítő aljában levő kifalazott kátrányverembe vezetik el. A kátránnyal együtt azonban még más vegyületek is választódnak ki: paraffin, naftalin stb., melyek eltávolítása céljából a tisztítóba (Equátor) vezetetik.

Kezdetben a gázt ólomoxiddal egyelitett méstejen járatják végig. Jelenben a gázt cserényeken vonultatják végig, melyeken a tisztító szert porított alakban elhintetetik. A Laming által 1847-ben feltalált szert tartják a legjobbnak. Ez áll vasgálicból, égetett mészből és fűreszporból, mely anyagokat jól összekeverik, vékony rétegben kitergetik s vízzel megnedvesítik. Az ilyen vasoxydrátot tartalmazó szer igen fontos a kénhydrogen, a cyanvegyület, a szénsav s az ammon eltávolítására. A mész magában nem nyeli el az ammon, vas nem a kén-savat, s ekként mindketten kipótólják egymást hatásukban.

Az anyagokból, melyekből a világító gáz előállítható, biztosan következtethetni annak nagyfontosságú jelentőségére. Eltekintve a gázvilágítással járó kényelemtől, nem szólva semmit a megtakarításról megszívlelést érdemel valóban azon körülménynek számbavétele, hogy mily roppant nemzetgazdasági nyereségnek kell rejleni abban, hogy oly állományok használhatók fel fényfejlesztésre, melyek magukban véve, világító anyagul nem szolgálhatnának.

A világító gáz manapság a nap és hold fénye után minjárt a legolcsóbb.

Castor.

zászlók még lebegnek, mi viszonozzuk az üdvözlést, a míg láthatjuk egymást s aztán belevész minden a komályba.

„Hullámozó Balaton tetején“ teljes erővel dacolva az eleven hullámjárással szalad velünk a karsu Kelén Siófok felé. Most már holdvilágnál. S ez megint csodás szép. Mindenütt víz, mindenütt tompa moraj, s mintha vihar dula benne, nagy hullámokat hány, háborog; és a mit mindig látunk, már nem is víz, hanem egy óriás terjedelmű és mennyiségű hullám és habkavarék, mely ezernyi ezer ugrásaiban és fordulataiban ki nem fáradva, szeszélyes játékát újra meg újra kezdi. Ezt látni kell. Bármennyit is irjanak róla turisták, nem lehet eléggé magasztalni. Festő nem járhatja, költő nem látogathatja meg a nélkül, hogy lelke meg ne teljék ezer impressioval. Maga Balaton-Füred s a vidék természetes szépségei ölelkezve régi századokba visszatérő multtal, élővé teszik a tollat és ecsetet. Mert a multa visszatekintő régi emlékekben páratlanul gazdag ez a vidék. Minden bérceit és szikla-ormot egy-egy rom koronáz, s a hegyek tetejéről hazánk históriája szól a mai kor arra felé tévedő gyermekéhez.

Nem szükség ott születni s azok fölött a szent porok fölött nőni fel: elég csak átrepülni azon a vidéken, megszólal a közlékeny utitárs, s a mit ő el nem mond, azt meghozza az alkonyi szellő szárnyain suttagó nemzeti genius.

Közlekedésügyünk.

Lapunk f. évi 37. számában első cikkünk (i) jegy alatt megyénk közlekedés ügyét tárgyalja. A nagyváradi m. kir. posta és távirda igazgatóság ezen cikkünket figyelemre méltatván, 8319. sz. a. f. hó 2-ról azt írja, hogy: „Szilágy-Somlyó és Hadad között nem több mint 24 óra, Szilágy-Somlyó és Kraszna között 18—20 óra leforgása alatt váltható levél, továbbá hogy Szilágy-Cseh és Sülelmed között a postajáratok már folyó évi április hó 1-je óta naponként közlekednek, végül, hogy Kraszna és Varsolc között a viszonyok a jelenleginél még akkor sem lennének kedvezőbbek, ha a további közvetlen összeköttetés visszaállíthatnók.”

Mindenek előtt fogadjuk az igazgatóság elismerésünket szíves figyelméért, de engedje azon megjegyzésünket tenni, hogy a papír türelmes. Hogy Szilágy-Cseh és Sülelmed között a naponkénti postajáratok életbe van léptetve, örömmel vesszük tudomásul, de ószintén megvalljuk, hogy levélforgalmunkban nem igen vesszük észre. Egyébaránt ez az egyetlen pont incriminált cikkünkben, a melyet helyreigazítva látunk, de többi állításait az utolsó soráig fenntartjuk. Ugyanis azon állítás ellen, hogy Szilágy-Somlyó és Hadad között nem több mint 24 óra, — Somlyó és Kraszna között pedig 18—20 óra lefolyása alatt váltható levél — egyre teszünk szívesen. Sőt a leghatározottabban merjük állítani, hogy a jelzett időnek kétszeresét számítva is, nekünk marad igazságunk. Elhisszük ugyan, hogy a papíron az összeköttetés mesterségesen ki lehet mutatni, de hogy az élet ezt minden nap meghazudtolja: arra mérget veszünk. Ámde ennél még sokkal merészebb állítás az, hogy „a Kraszna és Varsolc közötti viszonyok a jelenleginél még akkor sem lennének kedvezőbbek, ha a korábbi közvetlen összeköttetés vissza állíthatnók”. Ugyanis a korábbi összeköttetésnél fogva Varsolc Csucsához a harmadik postaállomás és csak 39 kilométer távolság, — míg a mostani összeköttetésnél fogva a krasznai levél bemegy Csucsára, Csucsáról visszatér 8 kilométert ugyanazon úton s Vármezőn, Zilahon át érkezik Varsolcra, a mi közel 100 kilométer távolságot tesz. És itt Tamás vagyunk, hogy az igazgatóság még papíron is ki tudná mutatni azt, hogy Krasznáról Varsolcra, nem hogy levelet lehetne váltani 18—20 óra alatt, hanem egyszerűen el is jutna odáig. Azonban a kraszna-varsolci 7 kilométert tevő összeköttetés megnyitásával a Varsolc és Kraszna közötti levélváltásnál, sokkal nagyobb fontosságú érdekek függnek össze. Ugyanis a korábbi összeköttetés idejében a pest-kolozsvár-csucsai postát Szilágy-Somlyón reggel 8 órakor megkaptuk és a posta szétosztásával a különböző hivatalokban minden fennakadás nélkül folyhatott a munka. A mostani viszonyok között a fennebbi postának meg kellene érkezni Somlyóra 9 órakor, a szétosztás és szétválasztásban eljön 10 óra, 10 óráig a különböző hivatalokban a postához kötött főbb tisztviselők komoly munkához nem kezhetnek, mert nem tudják, hogy a posta nem hoz-e olyan ügydarabot, mely miatt a már megkezdett ügydarabot félre kell lökni. Csodálatos, hogy a nagyfontosságú körülmény nem jutott még a nagymélt. bel. igazság- és pénzügyminisztérium tudomására. Van ennél a Kraszna-Varsolc közötti összeköttetés megszakítása miatt egy a fennebbinél a Berettyómentőre nézve egy még sokkal nagyobb nyomorúság. Ugyanis Szilágy-Somlyó-Nagyfaluk között jelenleg is a papíron igen pompásan meg van csinálva az összeköttetés. A zilah-varsolci posta érkezik d. e. 9 órakor és Nagyfaluba indul 10 órakor. Tehát viszi tovább a már megjött postát. Azaz hogy vinné, mert kora őszől késő tavaszig a zilah-varsolci posta 100-ból 99-szer nem érkezik meg rendes időben s e miatt a nagyfalusi posta rendszeren üres tarisznyával távozik. Míg ellenkezőleg a korábbi összeköttetéssel ez az eset soha elő nem fordulhatott. Pedig ezen nyomorúságokat igen könnyen el lehetne hárítani. Szüntesse be a postaigazgatóság a zilah-varsolci összeköttetést, a mire semmi szükség nincs, mert a vasuti összeköttetés mellett annak hiányát senki meg nem érezné. Ezen járulat beszüntetésénél megmaradt összeggel nyissa ki a kraszna-varsolci összeköttetést, állítsa vissza e vonalon a régi járati időket és midőn ez által a közügynek igen nagy szolgálatot tesz, Szilágyvármegyének volt krasznamegyei részét igen nagy hálaára fogja maga iránt kötelezni. (1.)

Különfélék.

** Az új évnegyed beálltával tisztelettel kérjük az előfizetés megújítását és a hátralékban lévő előfizetési pénzek beküldését.*

A kiadóhivatal.

* Király ő Felsége nevenapján a gymnasium tanuló ifjusága, s a róm. kath. elemi fiú iskola növendékei tanáraik vezetése mellett ünnepélyes isteni tiszteleten vettek részt s imádkoztak a koronás királyért a Mindenhatóhoz, hogy tartsa meg őt nekünk, népeinek sokáig.

* Október hatodika az idén nagy ünnep volt Aradon. Ekkor leplezték le a szabadság-szobrot is, melyet a hálás nemzet fiai emeltettek éveken keresztül összehordott fillérekből. A külföldön élő nagy magyarok közül jelen volt a fényes ünnepségen Munkácsy Mihály nejével s várták Zichy Mihályt is, a Vértanú Album képeinek lánglelkű alkotóját. Gondolatban, lélekben mi is ott voltunk, a hol az egész magyar haza,

a vértanúk városában, a magyar Golgotán. Lelki szemünk előtt elvonult a rettenetes nap, melynek évfordulóján kegyelettel borulunk le a magyar szabadságharc hősei, később mátyujainak emléke előtt.

* A zilah deési vasut megnyitása f. hó 1-én történt meg. A nevezett napon d. u. 3 órakor robogott be az első vonat Zilahra. A rendkívüli nagy számu közönség élén Péntek Farkas üdvözölte Bánffy Dezső bárót s az érkezőket, mire Bánffy Dezső br. felelt rövid, tartalmas beszéddel. A megnyitáson a keresk. minisrtér Lukács Béla államtitkár képviselte. A külön vonaton érkezett előkelő s díszes közönség a városba vonult, hogy részt vegyen Szilágyvármegye s Zilah város bankettjén a vármegyeház új dísztermében. A banketten vagy 140-en vettek részt. A felkészöntök sorát Wesselenyi Miklós br. nyitotta meg, éltetvén a királyt. A felkészöntő nagy hatást keltett, midőn kiemelte, hogy az új falak a király nevét viszhangozzák legelőször. Utána a felkészöntők egész sora következett. Hat órakor indult vissza a vonat a vendégekkel s 9 órára érkezett Deésre, hol fényes bál volt — reggelig.

* A helybeli róm. kath. újonnan épült leányiskolát f. hó 12-én fogja ft. Trusza Lajos esp. plebános felszentelni és ünnepélyesen megnyitni. Ez ünnepségre nemkülönben az iskola csinos berendezésére felhívjuk a nevelésügy iránt érdeklődők figyelmét.

* Őrség bezárás. Az önk. tüztöltő-egylet nyári órségének bezárása f. hó 4-én este a szokott ünnepélyességek között történt meg. A szép számból álló csapat a főparancsnok vezetése alatt zeneszó mellett egy körutat tett a városban s az őrtanya előtt felállított színdíszhez lelkesítő beszédet intézett. A zenekar pedig Kölcsey Hymnusát játszotta. A derék testület tagjai közül mint értesülünk, közelebb díszítenek fel többet a 10 éves ezüst éremmel.

* Nyilvános köszönet. Mindazon jótévedőknek, kik a lompérti tűzkárosultak felsegítésére adakozni szívesek voltak, különösen pedig br. Podmanieky Gyula ő méltóságának, ki a ledgett szerencsétlenek nyomorának enyhítésére annyit tett: maga és családja nevében forró köszönetet mond Lompérton, 1890. okt. 7-én. Topercser Ignác.

* A gymn. tanügyi bizottság f. hó 2-án ft. Trusza Lajos esp. pleb. elnöklete alatt gyűlést tartott, melynek egyik nevezetes mozzanata az volt, hogy a várdi püspök ő nagyméltósága elfogadta s utalványozta a gymn. szertárak s a tanári könyvtár első felszerelésének költségvetését; megerősítette továbbá a minoriták fűző rendfőnökétől kinevezett tanári kart. Ezeken kívül még néhány apróbb ügyet intézett el.

* Az idő, mely unalmas és kiállhatatlan szokott lenni, tegnap hűvös esőre változott. Reggel nagy forgószél keletkezett, mely az emberek szemébe hánnya a port; de ennél sokkal nagyobb volt a mult heti vihar, mely alig tartott ugyan egy negyed óráig, de itt-ott ablakokat zúzott össze, fákat tört ki, kertéseket bontott meg.

* Bizottsági gyűlés. Az ipariskolai bizottság f. hó 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor szokott helyen ülést tart, melyre a bizottsági tagokat tisztelettel meghívom. Csak Alajos, elnök.

* A szamosvölgyi vasut új díjszabásából a következő — bennünket is érdeklő — pontokat közöljük. Van „szomszédos” és „távolsági forgalom.” A szomszédos forgalom 2 csoportba, a távolsági 11-be oszlik. Az 1. szomsz. forg. I. oszt. 30 kr. II. oszt. 15 kr. III. oszt. 10 kr.; a 2-dik szomsz. forg. I. oszt. 40 kr. II. o. 22 kr. III. oszt. 15 kr. — A távolsági forgalomban a menetdíjak minden egyes zóna után az I. osztályban 50 krt, a II-ben 40 krt, a III-ban 25 krt tesznek. Kolozsvár Zilahtól a 11-ik zónába esik s így a menetdíj az I. osztályban 5 ft 50 kr, a II-ban 4 ft 40 kr, a III. osztályban 2 ft 75 kr.

* Katonai ellenőrzési szemlék. Vettük a következő hivatalos hirdetményt, melyet körérdekű voltánál fogva lapunkban készséggel adunk közre. Hirdetmény. A szokásos évi ellenőrzési szemlék a cs. és kir. közös hadsereg részéről a folyó évi október hó 15-én a m. kir. honvédség részéről pedig ugyancsak f. évi október hó 16-án mindenkor reggel 8 órakor a városház tanács-termében fognak a Szilágy-Somlyó városában lakó cs. és kir. közös hadseregbeli honvédségi legénység részére megtartatni. A fennálló szabályok értelmében a szemlére külön meghívók nem bocsátatnak ki s az csak jelen hirdetmény és dobszó által hozatik az érdekeltektartalekos, póttartalékos és szabadságot katonai egyének tudomására. Az ellenőrzési szemlén minden tartósan szabadságot tartalékos és póttartalékos a fent kitűzött helyen és időben, tisztán felöltözve katonai vagy honvéd igazolványával ellátva, botok nélkül megjelenni tartozik. Kivételnek: a.) azok, kik a folyó évben tényleges szolgálatban állottak, vagy katonai kiképzetésben részesültek, vagy fegyvergyakorlaton részt vettek; b.) kik a folyó évben tényleges szolgálatra, katonai kiképzetésre, vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatra bevonultak, de betegség miatt, vagy felülvizsgálatra való elővezetésük céljából ismét szabadságot kaptak és pedig akkor is, ha bemutatásuk elmaradt; c.) igazolvánnyal ellátott tartósan szabadságot altiztek, ha nyilvános szolgálatban véglegesen, vagy ideiglenesen alkalmazva vannak; d.) azon lelkészek, kik még legénységi állományban vannak és végre, e.) azon katonai egyének, kik a csendőrségnél tényleges szolgálatban állanak. Az ellenőrzési szemlén részt vehetnek minden városban tartózkodó idegen illetőségű és szemleköteles katonai egyének is, tartozzanak bár azok a cs. és kir. hadi tengerészet, vagy a Landwehr legénységi állományába. Az idegen helyen tartózkodó szilágy-somlyói illetőségű katonai egyének a lakhelyükön tartandó ellenőrzési szemlén vehetnek részt. Azok kik a helyben tartandó szemlén bármi okból meg nem jelentek köteleztetnek saját költségükön a m. kir. honvédség részéről f. é.

november 24-én reggeli 8 órakor Debrecenben a 3 honvéd gy. ezred 1 zászlóaljának Péterfi utcai laktanyájában, a cs. és kir. közös hadsereg részéről pedig f. é. november 10, 11 és 12 ikén a kolozsvári 51-ik gy. e. hadkiegészítő parancsnokságánál tartandó utó szemléken szigorú büntetés terhe alatt megjelenni. Rendőrkapitányi hivatal. Sz-Somlyón 1890. szeptember 23. Hulinka Sándor rendőrkapitány.

* A szüret. Még nem is olyan rég volt, mikor a szüret emlegetésénél minden szemben az öröm sugára villant meg, vidámság ült k. az arcokra s a szüreti készülődések már maguk is gyönyörűségekre szolgáltak a bortermelő gazdáknak. Hogy megváltozott minden rövid pár esztendő leforgása alatt. Nehány évvel ezelőtt ilyenkor alig lehetett járni az utcákon a sok, mozgó, üres hordótól, a mik a Gangos, Mesterhegy, Csepögő, a Liget felé vették az utjokat.

Az országon reggeltől estig hordókat szállítottak. Mert a Magura oly bőven ontotta cukros, tüzes levét, hogy nem győzték hordóval felfogni

Emberök szaladgáltak házról-házra az volt a bajuk, hogy iszonyu volt a szőlőtermésük és nem volt hozzá elég hordójuk.

A megszorult gazdák egymás kezéből licitálták el az üres hordókat. Ha Diogenes Somlyón lakik akkor: történelmi hordójából még őt is kifordították volna. Senkinek nem engedtek volna meg olyan nagy luxust, hogy hordóban lakozzék

Bezzeg másképp áll a dolog manapság. Alig lát az ember hordót... és ha lát is, vagy esővíz van benne, vagy savanyított káposzta.

A kádárok megbánták, hogy hordócsinálásra adták fejüket. Ki venne ma új hordót? Még a mi régi hordó van: azt is kigurítják a heti szibvásárra, a hol aztán pioca-tenyésztők és mosónők veszik meg potom árákon...

A helyzet szomorú szignaturája az, hogy egymásután verik be a boros hordók fenekét, hogy valami házi célra használhassák

Oh ezek a bevert fenekű hordók!

Nincs ezeknél leverőbb látvány!...

A szőlőhegy meghalt, elpusztulnak utánuk a hordók is...

CSARNOK.

Aludni — álmodni.

Nemrég egy társaságban felvetették azon kérdést, vajjon a könnyű alvása egyének ritkábban vagy gyakrabban álmodnak-e a mélyen alvóknál. A nézetek megoszlottak. Minthogy a társaság philosophusokból állott, elhatározták, hogy a dolgot vizsgálat tárgyává teszik.

A vizsgálat a dorpáti orosz egyetemen, Herwagen Fr. tanár által eszközöltetett. Ez ugyanis 500 kérdőívet küldött szét, még pedig a legkülönbözőbb koru és foglalkozású férfiaknak és nőknek vegyesen. A kérdőívek közül 406 érkezett vissza, melyeknek összes rubrikái pontosan ki voltak töltve az illetők válaszával. 142 ívet nők, 118-at férfiak és 151-et diákok küldtek be; ez utóbbiak külön csoportba osztattak, a mi ezeknek különös élet- és foglalkozásmódja miatt volt ajánlatos.

Az álmok gyakoriságát illetőleg 99 egyén kijelenté, hogy minden éjjel, 133 gyakran, 153 ritkán és 15 egyén, hogy soha nem álmodik; hat válasz bizonytalan volt. Élénk álmai vannak saját vallomásuk szerint 216 egyéneknek, míg 175 azt állítja, hogy álmaik nem élénkek. Bizonytalan hangzású volt 15 válasz. Felébredés után visszaemlékezik álmára 194, míg 203 kijelenti, hogy erre képtelen. Bizonytalanul nyilatkozott 9 egyén. Most után számos kérdés jön arra vonatkozólag, hogy mikor fekszik le az illető, mikor kel fel, mennyi időre van szüksége, hogy „kialudja” magát. vajjon mély-e, vagy csak könnyű az alvása; ez utóbbi kérdésre 20 azt válaszolta, hogy könnyű, 166 hogy mély, 27 egyén pedig kijelenté, hogy mélyen alszik ugyan, de könnyen felébredhet. Egész éjjelen, át szakadatlan alvásnak örvend 261 egyén, míg 143 an azt mondják, hogy éjjelenként egyszer vagy többször felébrednek. Napközben tetszés szerint el bir aludni 103, nem bir elaludni 294, bizonytalan választ adott 9 egyén.

A többi számszerinti adatokból a következő eredmények tűntek ki: Az álmok élénksége azok gyakoriságával erősen fokozódik s az alvás annál könnyebbé, felületesebbé válik, minél gyakoribbak az álmok. A nőknek általában sokkal könnyebb az alvásuk, mint a férfiaknak, de sokkal többet is álmodnak. A nők közül ugyanis minden éjjel és gyakran álmodik 73%, a diákok közül 50%, a többi férfiak közül 48%. Továbbá kitűnik, hogy az előrehaladó korról, némi különbség nélkül, az álmok ritkábbakká lesznek, s az alvás is felületesebbé. Az álmok gyakorisága, mely gyermekkorban csekély, később igen gyorsan növekszik, 20—25 éves korban elérvén tetőpontját, azontul ismét csökken.

A vizsgálat kiinduló pontját képező kérdésre az válaszolható, hogy az álmok a gyenge alvásnál gyakoribbak, mint a mélynél, még pedig férfiaknál és nőknél egyaránt. Az álmok élénksége éppugy, mint azok gyakorisága a nőknél a legnagyobb. A gyenge alvása emberek jobban is emlékeznek álmaikra.

Az alvás időtartamára, ugy látszik, a férfiaknál nincs befolyása az álmok gyakoriságának s az alvás mélységének. Egészen másképp áll a dolog a nőknél:

ezeknél roppant különbségeket találunk. Azok, kik gyakran álmodnak, csaknem egy órával tovább alszanak, mint a ritka álmuak; a gyenge alvásnak pedig egy félórával kevesebbet alszanak, mint a mély alvásnak. A kik gyakrabban álmodnak, azoknál az alvás utáni vágy is sokkal nagyobb. Egyáltalán pedig az alvási vágy a nőknél nagyobb, mint férfiaknál. Az elalváshoz szükséges idő hosszabb az élénk álmuaknál, mint a gyöngén alvóknál. A diákok közül 80%, átalussza az éjszakát (már t. i. ha nem lumpol), a többi férfiú közül 70% a nők közül csak 40%. A ki keveset álmodik és mélyen alszik, az rendszeren reggel és délelőtt sokkal jobban van disponálva, mint a többiek. Átalában a reggel és a délelőtt látszik legkedveltebb munka időnek. Az idegeség, mely a nőknél jóval elterjedtebb, mint a férfiaknál, gyenge alvással és gyakori álommal parallel jár.

Említésre méltó végül még a vérmérsékletre nézve amaz érdekes megfigyelés, hogy a mély alvás és ritka álom csaknem mindig a phlegmatikus egyéneknek található.

Közgazdaság.

1890. október hó 3-án tartott hetivásár forgalmi kimutatása. (Közép számítás szerint.)

		Közép ár osztr. ért.	
		frt	kr.
Tiszta buza	—	5	20
Kétszeres	—	4	40
Rozs	—	3	80
Kukorica	—	4	—
Zab	—	2	50
Burgonya	—	2	—
Száz klgramm szalonna	—	56	—
Egy " "	—	—	64
Egy " marhahus	—	—	30
Egy " disznóhus	—	—	44
Száz " só	—	8	24
Egy " só	—	—	10
Száz " széna	—	4	20
" " szalma	—	2	80
Négy köbméter tűzifa kemény	—	5	—
" " " puha	—	4	20
Egy liter szesz 36 foku	—	—	36
" " borsó	—	—	10
" " lenese	—	—	12
" " paszuly	—	—	07

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Társ-szerkesztők:

Csák Alajos és Szentimrei István.

Hirdetések.

A legnépszerűbb és
a legelterjedtebb
magyar napilap.

X-ik évfolyam.

A legnépszerűbb és
a legelterjedtebb
magyar napilap.

BUDAPESTI HIRLAP.

Szerkesztők és laptulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő.

A „Bupapesti Hirlap“-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk és fajunkért, ez egyetlen jelzővel: **magyarság!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar ujságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“ érte el; legcélszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak.

A „BUDAPESTI HIRLAP“ politikai cikkeinek iránya, mint eddig, ugyezentul is mindenkor nemzeti és pártérdekektől független. Politikai hiriei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. A „Budapesti Hirlap“ távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. A „Budapesti Hirlap“ Tárcarovata a lapnak egyik erőssége és mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitünő zsurnaliszták szerkesztik s e helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap“ helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. A regénycsarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közli.

Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: 3—3

A „Budapesti Hirlap“ kiadóhivatalának, IV. kerület, Kalap-utca 16. szám.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy már 10 év óta fennálló üzletemhez a neutitseni, weiskircheni, bécsi és honi kész

fa- és vasbutor raktárt rendeztem be,

illetve erre belföldi és külföldi elsőrendű butorgyárosoktól képviselőseget Szilágymegye és vidékére vettem át, midőn erről van szerencsém tudatni, szívesen meghívom a T. vevő közönséget, szükség esetén rendelvényeit nálam megtenni. Butorszövetek garnitúrákhoz legnagyobb választéku minta colectióim vannak rendelkezésre; elvállalok szilárd munkával ellátott butorokra berendezéseket, háló, ebédlő és szalon szobákhoz, kávéházak, nyaralók, fürdők, stbre.

Az árukat direkt első forrásból, a gyárból küldetem meg kívánság szerint, vagy helybeli raktáramból vehetők át; a fizetések megegyezések mellett hitelidőre, vagy részlet lefizetés mellett is történhetnek. Készpénzfizetésnél pénztári engedményt nyujtok, mely vétel összegétől függ: vidéki vagy távolabbi városokra a minta colectióit szívesen beküldöm, valamint költségkiszámitással is szolgálok; kívánság esetén megbízottamat a minta-collectió bemutatása végett s költségkiszámitás megtételére szívesen küldöm; megjegyzem, hogy butor behúzó kelméket legdivatosabb Jute, rips, gobelin, selyem, arany szövés, bársony, plüsch és zsenilienbe méter számra is szolgálok és ebből egy nagy minta colectióval rendelkezem.

A butorok kiállítása ugy minőségben, mint művészi kivitelben kifogástalan s azok jóságáért a gyárosaim régi jó hirneve, nagy kiviteli képessége garantiroz s nemcsak versenyképes olcsóbb árak, mint sok nagyvárosi, de a munka művészi kiállítása és tartósága felülmulja ezeket. Megjegyzem továbbá, hogy ugy olcsóság tekintetében, mint művészi és massiv kiállításra nézve felülmul sok nagyvárosi butorgyárosok készítményeit, és azon nagy előnye van a tisztelt megrendelőknék, hogy minden egyes darab butorokról személyes meggyőződést szerezhet anélkül, hogy erre előleget is adna. Gyárosaim nem hirdetik magukat, de szükségük sincs reá, mert gyárosaim csakis kereskedők által képviseltetik magukat. — Nádbutorokról és székekről, valamint zongora, cimbalom, vas pénzszekrények és varrógépekről külön gyári árak.

Vaspénztárak 50 frttól feljebb, varrógépek 24 frttól feljebb, zongorák 280 frttól feljebb, — nádszékek 2—10 frtig, — garnitúrák 60—700 frtig, — pulitiros siffon darabja 20—150 frtig, — pulitiros ágyak darabja 10—75 frtig, — pulitiros kredenc darabja 20—175 frtig, — pulitiros mosdó asztal darabja 15—75 frtig, — consol tükör márvánnyal, darabja 20—240 frtig, — író asztal darabja 10—120 frtig és még magasabb árak mellett is, ében fából, gyöngyház, elefántesont vagy más értékesebb berakásokkal és művészi faragványokkal. — Szíves megrendelésüket kérve, — ajánlom magamat,

FÁBRY JÓZSEF,

városház- és színházzal szemben Szilágy-Somlyón.

Egy félszázad óta hirneves és elismert teljesen ártalmatlan szépitő gyógyszer, mely fiatal, üde színt kölcsönöz, az arcbőrt minden kiütésektől óvja. — Egyedül valódi dr. Schihuvsky-féle **arckenőcs, mosdóvíz, szappan**, gyors és kitünő hatásának bizonyult be szeplő, májfolt és minden bőrkiütések ellen. Postai szétküldés naponta az ország minden részébe szállítatik. — Egy nagy tégely valódi 75 kr, egy kis tégely 40 kr, egy darab szappan 60 kr. — Raktár FÁBRY JÓZSEF divatáru és illatszerek üzletében Szilágy-Somlyón, városház és színházzal szemben. 8—12